

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY DLA RODZICÓW

Uczenie się o **zdrowych relacjach i zgodzie**

Zgoda: „pozwolenie na zrobienie czegoś lub pozwolenie na coś: wyrażenie zgody na to, aby coś się stało lub aby coś zrobić”.

– na podst. Oxford Dictionaries, 2015 r.

Od wczesnych lat dzieci uczą się i dowiadują się o granicach tego, co im wolno, a czego nie mogą robić w domu, szkole i relacjach międzyludzkich. Wraz z upływem lat, ich umiejętności i wiedza na temat wyrażania zgody musi się także rozwijać. Umiejętności te pomagają im poradzić sobie w różnych sytuacjach i relacjach, które często mogą być skomplikowane.

Program nauczania wychowania zdrowotnego i fizycznego pomaga dzieciom i młodzieży zrozumieć, co to jest „zgoda” oraz nabyć umiejętności, które są potrzebne, aby:

- bronić swoich praw i racji
- szanować siebie i innych.

UCZENIE SIĘ O ZGODZIE

- Lepsza komunikacja i szacunek prowadzą do budowania lepszych relacji ze znajomymi, rówieśnikami, rodziną i partnerami romantycznymi.
- Zgoda dotyczy znajomości i poszanowania zarówno własnych granic, jak i granic innych osób. W każdej relacji, uświadomienie sobie tego, z czym czujemy się dobrze, zarówno ja, jak i mój partner, może prowadzić do utrzymywania zdrowych i bezpiecznych relacji.
- Zgoda to umiejętność unikania lub odrzucania sytuacji, w których nie jest nam dobrze oraz szanowanie zdania innych osób, jeśli chcą tak postąpić.
- Rozumienie i wyrażanie zgody na czynności seksualne jest integralnym elementem zdrowej relacji romantycznej i zdrowia seksualnego.

CO OZNACZA POJĘCIE ZGODY NA CZYNNOŚCI SEKSUALNE?

- Zgoda na czynności seksualne to wybór, czy osoba tego „chce”, czy „nie chce”, czy mówi „tak”, czy „nie”.
- Zgoda na czynności seksualne obejmuje jednoznaczną i świadomą zgodę obu stron na takie zachowanie, przekazaną w sposób werbalny lub niewerbalny. Osoba, która jest nieprzytomna, nieświadoma (np. pijana) lub została zmuszona do takich czynności nie ma możliwości wyrażenia zgody.
- Każda osoba ponosi odpowiedzialność za dobrowolne wyrażenie zgody lub jej uzyskanie przed udziałem w czynnościach seksualnych.
- Pytanie i otrzymywanie zgody to stały proces. Każdy ma prawo zmienić zdanie i (np. powiedzieć „nie”) w dowolnym momencie.
- Zgoda na czynności seksualne to potwierdzenie, że każda ze stron kontroluje swoje ciało, seksualność i doświadczenia w tym obszarze.
- Zgoda na czynności seksualne to coś, o czym trzeba rozmawiać, bez względu na czas trwania relacji, czy ilość doświadczeń seksualnych.

CZEGO UCZĄ SIĘ UCZNIOWIE W SZKOLE NA TEMAT ZDROWYCH RELACJI I ZGODY?

Uczniowie nabywają podstawowych umiejętności dotyczących szacunku zarówno dla swoich granic, jak i granic innych osób podczas wspólnych aktywności z rówieśnikami, rozwiązywania problemów i rozważania swoich doświadczeń – ta tematyka jest przerabiana na wszystkich przedmiotach przez cały okres nauki – np. na sztuce, matematyce, języku obcym/angielskim, naukach społecznych i przedmiotach humanistycznych. Mogą korzystać z tych umiejętności w trakcie nauki o zgodzie i w celu podejmowania świadomych decyzji dotyczących ich związków.

Zgoda obejmuje komunikację i szacunek. Komunikacja prowadzi do budowania lepszych relacji ze znajomymi, rówieśnikami, rodziną i partnerami romantycznymi.

Wykorzystywanie seksualne to wszelkie czynności seksualne podjęte bez uzyskania na to zgody drugiej strony. Wykorzystywanie seksualne najczęściej dotyczy ludzi, którzy się znają.

Czego uczą się młodszy uczniowie?

Program nauczania pomaga uczniom ze wszystkich grup wiekowych rozwijać umiejętności do informowania innych o ich pomysłach, uczuciach, zamiarach i granicach oraz postępować w sposób pełen szacunku we wszystkich relacjach. Fundament do nauki o zgodzie kładziony jest już od najmłodszych lat. Młodsze dzieci uczą się na sposób odpowiedni do swojego wieku i poziomu rozwoju, że ludzie we wszystkich relacjach mają obowiązek szanowania i szukania wspólnego języka z innymi.

Młodszy uczniowie w klasach 1–3 uczą się o zgodzie poprzez:

- Słuchanie i zaprzestawanie działań, kiedy ktoś poprosi je o to, aby przestały mówić lub robić coś nieprzyjemnego
- Dzielenie się dostępną przestrzenią w klasie
- Okazywanie szacunku innym słowami i czynami
- Czekanie na swoją kolej podczas korzystania ze sprzętu na wychowaniu fizycznym i w klasie
- Prośenie innej osoby, aby przestała, jeśli to co robi lub mówi drażni je.

Czego uczą się młodszy uczniowie:

- Obrony swoich praw i racji
- Aktywnego słuchania – zwracania uwagi nie tylko na słowa, ale i wyraz twarzy, ton głosu i język ciała
- Zachowań, które nie wyrządzają szkody innym i sobie
- Okazywania szacunku dla innych.

ROZMAWIANIE Z DZIEĆMI NA TEMAT ZGODY

Rodzice i szkoły mogą razem współpracować na rzecz wspierania dzieci w budowaniu zdrowych relacji i rozumienia kwestii zgody. Oto przykładowe pomysły:

W odniesieniu do młodszych dzieci:

- Zachęcaj dziecko do słuchania i dostrzegania „wskazówek” dotyczących granic wyznaczanych przez inne osoby (np. kiedy rozmówca stoi kilka kroków dalej, aby chronić swoją osobistą przestrzeń).
- Podkreśl znaczenie tego, że ich ciało należy do nich i mają prawo i obowiązek podejmowania decyzji w związku z nim oraz dbania o siebie.
- Pomóż im wprowadzić w życie to, co mówią i robią w sytuacji, która wprawi ich w zakłopotanie.
- Zachęcaj dziecko do wsłuchiwania się w swoje uczucia i zabierania głosu, jeśli coś wydaje się nie w porządku, a także powiedz im, gdzie mogą uzyskać pomoc.

WIĘCEJ INFORMACJI

- » Seks a kwestie prawne: www.sexualityandu.ca
- » Koalicja centrów pomocy ofiarom gwałtów w Ontario: www.sexualassaultsupport.ca/page-535967
- » Materiały informacyjne grupy badawczej z Alberta na temat wspierania edukacji dotyczącej zgody i walki z przemocą seksualną: www.consented.ca

Czego uczą się starszy uczniowie?

Starsze dzieci, począwszy od klasy 4 w dalszym ciągu uczą się w sposób odpowiedni do swojego wieku i poziomu rozwoju, że zgoda to wspólna odpowiedzialność. Uczniowie:

- Kontynuują rozwijanie umiejętności, dzięki którym:
 - Okazują szacunek, słuchają, odpowiadają na potrzeby innych osób
 - Potrafią przekazywać jasne komunikaty, być asertywni, mówić „nie”
- Uczą się, jak wygląda w rzeczywistości szacunek, zdrowe relacje i zgoda na czynności seksualne
- Uczą się o prawnych, społecznych i emocjonalnych konsekwencjach lekceważenia zgody
- Uczą się, jak zgłaszać problemy i jak uzyskiwać pomoc ze strony dorosłych lub lokalnych instytucji (np. policji, lekarzy, placówek służby zdrowia, ośrodków pomocy społecznej).

Wykorzystując studia przypadków, scenki i dyskusje, nauczyciele wspierają uczniów w uświadomieniu sobie, że:

- Obie osoby w związku muszą stale zgadzać się na angażowanie w czynności seksualne
- Zgoda na jakąś określoną czynność seksualną nie oznacza zgody na inną czynność tego rodzaju
- Tylko „tak” oznacza „tak”
- Zgoda nigdy nie jest oczywistością.

W odniesieniu do starszych dzieci i młodzieży:

- Rozmawiaj z nimi o ich granicach, pytaniach i wartościach w zakresie seksualności.
- Zachęcaj ich, aby zastanowili się nad różnymi sytuacjami, w których muszą być jednoznaczni w komunikowaniu wyznaczonych przez siebie granic.
- Porozmawiaj na temat zgody, nacisków, przymuszania, manipulacji, molestowania i wykorzystywania seksualnego. Powiedz dziecku, że zawsze mogą wyrazić swoją opinię, a Ty jej wysłuchasz.
- Omów prawne, społeczne i emocjonalne konsekwencje seksu bez zgody obu stron.